

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 19. august 2025

Orientering nr. 15/2025

Lagtinget skal tage stilling til sanktioner mod russiske skibe

Landsstyrekvinde for udenrigs- og erhvervsanliggender, Sirið Stenberg, fremsatte på møde i Lagtinget den 14. august 2025 et forslag til ændring af lagtingslov om begrænsende tiltag i forbindelse med angreb på Ukraine (udvidet hjemmel til at iværksætte andre begrænsende tiltag mod Rusland eller Hviderusland i forbindelse med hybridtrusler o.a.) – (se Orientering nr. 14/2025). Med forslaget ønsker landsstyret at forbyde skibe fra rederierne Murman SeaFood og Norebo JSC – herunder trawlerne Melkart-2 og Ostankino – at fiske i færøsk farvand og anløbe færøske havne. De to rederiers skibe kan for nuværende fiske lovligt ved Færøerne, idet de hører blandt de i alt 28 russiske skibe, som ifølge den gældende fiskeriaftale for 2025 mellem Færøerne og Rusland har ret til at fiske efter blåhvilling, makrel og sild i færøsk farvand.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at repræsentanter for det færøske fiskerierhverv på et møde med landsstyreområdet for udenrigs- og erhvervsanliggender den 4. august 2025 frarådede at gennemføre sanktioner. Begrundelse herfor er, at de ser en risiko for et russisk modsvar ved, at Rusland enten ikke ønsker at indgå en fiskeriaftale med Færøerne for 2026, eller tilbyder Færøerne en ringere aftale end den eksisterende. Repræsentanterne for fiskerierhvervet udtrykte desuden bekymring for, at færøsk eksport – særligt af sild til Rusland – vil blive ramt.

Ifølge det færøske onlinemedie in.fo den 18. august 2025 *"tyder alt på, at forslaget bliver vedtaget"*. Mediet oplyser, at selv om medlem af (red.: koalitionspartiet) Framsókn, Hanna Jensen, ikke ønsker at udtale sig om sagen, før partiet har behandlet den internt, så har nyt lagtingsmedlem for partiet, Árni M. Dam, allerede tilkendegivet, at han støtter forslaget. Både formand for Sambandsflokkurin, Bárður á Steig Nielsen, og formand for Miðflokkurin, Jenis av Rana, kritiserede tidligere i sommer landsstyrets håndtering af sagen og forventes ifølge mediet at støtte forslaget. Endvidere har gruppeforkvinde for Javnaðarflokkurin, Eyðgunn Samuelsen, ifølge in.fo udtalt, at hun ikke er i tvivl om, at Javnaðarflokkurin støtter forslaget, og det regner hun med, at hele koalitionen gør.

Men forslaget møder også modstand. Medlem af Lagtinget for Fólkaflokkurin, Jakob Vestergaard, udtalte således til in.fo den 18. august 2025: *"Jeg forventer ikke, at Fólkaflokkurin støtter landsstyrets 'kopipolitik'. 'Jeg kan ikke se, hvorfor vi skal lægge os i slipstrømmen af det, som EU og Norge gør. Der er ikke noget konkret om disse skibe – og har vi ikke noget konkret på dem, bør vi ikke sortliste dem.' ... 'Vi har kæmpet med dem (red.: EU og Norge) om fisk, i hvert fald i den tid, jeg var i landsstyreområdet for fiskeri. Og de har brugt de samme metoder imod os, som de nu bruger imod Rusland.' Han understreger, at sagen ikke har været drøftet i partiet, og at han taler på egne vegne, men tilkendegiver samtidig, at: 'Det er den holdning, som Fólkaflokkurin har haft, og jeg regner med, at positionen er den samme.'"*

Også formand for Føroya Reiðarafelag (Færøernes Rederiforening), Hanus Hansen, stiller sig i et radiointerview med KfV uforstående over for landsstyrets forslag om at sanktionere Murman SeaFood

og Norebo JSC, idet det kan få *"meget voldsomme konsekvenser for Færøerne"*. Han anbefaler, at man undersøger, hvor stor en kvoteandel de to rederier tilsammen har med henblik på at vurdere, hvor stor en risiko Færøerne løber, såfremt Rusland som modsvar ikke ønsker at forny fiskeriaftalen med Færøerne. Hanus Hansen understreger, at fiskerierhvervet selvfølgelig tager afstand fra krigen mod Ukraine, men at EU's sanktioner imod de to rederier er baseret på mistanke og ikke på konkrete beviser. Ifølge ham virker det desuden *"mærkeligt, at vi bare skal gøre det samme som EU. EU køber fisk fra Rusland og olie og gas som aldrig før, så jeg forstår det ikke"*.

Landsstyrekvinde for udenrigs- og erhvervsanliggender, Sirið Stenberg, har i KVF bekræftet, at: *"Der er altid en fare ... for at modparten svarer igen. Det kan vi selvfølgelig ikke vide. Vi følger selvfølgelig med i, hvad der sker særligt i Norge, som er tæt på, og som også lige har gjort det samme."* Hun fastholder imidlertid, at sanktioner mod de to rederier er det rette skridt at tage: *"Det handler også om at vælge side i den her konflikt ... og sætte foden ned og værne om demokratiet og det, at frie lande ikke bliver udsat for angreb."* Hun estimerer, at mellem 4-7 russiske skibe af de 28, der er godkendte i fiskeriaftalen, vil blive omfattet af de mulige nye sanktioner. Det nøjagtige antal kendes først, når landsstyret har afdækket alle skibenes ejerforhold.

Forslag om ændring af lagtingsloven om begrænsende tiltag i forbindelse med angreb på Ukraine 1. behandles i Lagtinget på møde den 28. august 2025. Første lagtingsmøde, hvor forslaget vil kunne 2. behandles, afholdes den 11. september 2025.

Regeringen vil styrke justitsområdet på Færøerne og i Grønland

Justitsministeriet har den 18. og 19. august 2025 udsendt pressemeddelelser om regeringens planer og initiativer for at styrke justitsområdet på Færøerne og i Grønland. For Færøerne drejer det sig bl.a. om følgende tiltag: Håndtering af sikkerheden i Nordatlanten, herunder Færøernes Politis sikkerheds- og beredskabsmæssige parathed; styrkelse af anklagemyndigheden; indsatser vedrørende sårbare ofre og styrket forebyggelse; styrkelse af it-understøttelsen af Færøernes Politi samt implementering af straffe- og skiftesystemet og systemer til civile sager og fogedsager. Pressemeddelelsen vedrørende Færøerne kan læses [her](#).

Intern uro i Javnaðarflokkurin

Javnaðarflokkurins linje vedrørende krigen i Gaza ser ud til at føre til stigende internt splittelse i partiet (se Orientering nr. 14/2025). Imens en af Javnaðarflokkurins største stemmeslugere, lagtingsmedlem Ingilín D. Strøm, således har talt for at lukke Færøernes repræsentation i Israel med henvisning til Israels krænkelser af og drab på civilbefolkningen i Gaza, kritiseres en af partiets mest markante stemmer i debatten, MF Sjúrdur Skaale, for at gå for langt i et forsvar af Israel. Dette sidste har for nylig fået partiets lagtingsmedlem Hans Jacob Thomsen til at efterlyse en reaktion fra lagmanden: *"Lagmanden bør melde ud og slå fast, at Sjúrdur Skaale ikke taler for partiet."* Javnaðarflokkurins næstformand og medlem af Lagtinget, Uni Holm Johannesen, har tilkendegivet, at: *"De politiske signaler (red.: om konflikten i Gaza) har hidtil været for uklare" ... "Det er aldrig godt, hvis folk er i tvivl om, hvilket standpunkt partiet har i sager som disse, og vi må bare erkende, at det er et resultat af uklare politiske udmeldinger – både fra partiet selv, men også fra landsstyret."* Lagmanden er ikke gået offentligt ind i debatten om de interne forhold i partiet.

Sagen er én blandt flere, som færøske medier igennem sommeren har fremhævet som udtryk for uro i Javnaðarflokkurin, der også involverer spørgsmålet om formand for partiet, Aksel V. Johannesens ledelsesstil og den svigtende vælgertilslutning til partiet (se Orientering nr. 12/2025 og Orientering nr. 14/2025). I Frihedsbrevet.fo's podcast "Fri mikrofon" (red.: Fri mikrofon) den 15. august 2025 med ejer af og administrerende direktør i mediet Norðlýsið, Jóhann Lützen, og tidligere radiovært og journalist, Elisa Vang, sættes der spørgsmålstegn ved Aksel V. Johannesens "autoritet" og "vilje til at slå i bordet", og om hans ledelsesstil "skader" partiet. Der henvises bl.a. til lagmandens tavshed for så vidt angår

situationen i Gaza, men også om hans – efter paneldeltagernes mening – undvigende facon over for pressen. Det vurderes desuden at være af betydning, at Aksel V. Johannesen har ”lagt alle sine æg i samme kurv” med forslaget om projekteringen og udbuddet af Suðuroytunnelen, at Javnaðarflokkurins centrale valglofte om at forkorte arbejdsugen endnu ikke er indfriet, og at planerne om at forhøje pensionsalderen ikke nødvendigvis falder i god jord hos Javnaðarflokkurins kernevælgere. Endelig spekuleres der også i, om lagmandens linje i spørgsmålet om de fremtidige relationer mellem Færøerne og Danmark er for vidtgående for partiets vælgere.

For så vidt angår landsstyrets reaktioner på krigen i Gaza udsendte landsstyret den 26. juli 2025 en pressemeddelelse om støtte til den fælleserklæring, som EU (herunder Danmark) m.fl., havde underskrevet om et øjeblikkeligt stop for krigen i Gaza. Efterfølgende har landsstyrekvinde for udenrigs- og erhvervsanliggender, Sirið Stenberg, i et interview med KVF den 15. august 2025 anerkendt, at landsstyret ikke har været ”*nok fremme*” med holdningstilkendegivelser om sagen. Hun understreger dog, at man deler nabolandenes modstand imod Israels planer om at tage kontrol over Gaza by og udtrykker personlig opbakning til en to-statsløsning. For hende at se er situationen imidlertid vanskelig for Færøerne, idet det kun er suveræne stater, der formelt set kan anerkende Gaza som en selvstændig stat: ”*Dette er blot endnu et eksempel på, at Færøerne har behov for øget udenrigspolitisk råderum.*”

Fagforbund: Nej til højere pensionsalder

Lagmanden nævnte i sin Olai-tale, at det er nødvendigt at forhøje pensionsalderen, og at landsstyret nu ”*er i dialog med fagforeningerne om, hvordan en ordning kan se ud*”, samt at forslaget om pensionsalderforhøjelsen vil blive genfremsat i Lagtinget i indeværende år. Fagfelagssamstarvið – en forening bestående af syv færøske fagforeninger – var imidlertid den 8. august 2025 i pressen med endnu et ”blankt nej” til at forhøje pensionsalderen til 70 år (se bl.a. Orienteringerne nr. 10/2025 – 12/2025). Formand for Føroya Lærarafelag (Færøernes Lærerforening), Jacob Eli Olsen, udtalte til KVF den 8. august 2025, at: ”*Vi vil have, at koalitionen holder sig til lovgivningen, som vi har lige nu, om at pensionsalderen kan stige med et halvt år hvert femte år.*” ... ”*Desværre ser vi, at vi mister mange for pensionsalderen, fordi arbejdsvilkårene er alt for ringe. Hvis vi investerede dér, kunne vi få mange flere til at arbejde et, to, tre år længere.*”

”Det sidste paradis på jord” nomineret til Nordisk Råds filmpris 2025

Samproduktionen ”Det sidste paradis på jord” om en ung mands liv i en lille færøsk by er nomineret til Nordisk Råds filmpris 2025 for Færøerne. De nominerede er instruktør Sakaris Stórá, manuskriptforfatterne Mads Stegger og Tommy Oksen samt producer Jón Hammer. I alt syv nordiske film er nomineret. Vinderen offentliggøres den 21. oktober 2025. Nordisk Råds filmpris er på 300.000 kr.